

अनुसूची २

(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-२ सँग सम्बन्धित)

चौरजहारी नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ४

संख्या : २०

मिति : २०७७/०८/२७

भाग-२
चौरजहारी नगरपालिका

प्रमाणित मिति :- २०७७/११/०५

कृषक सहकार्य समूह दर्ता तथा परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना : नेपालको कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा करिब २७ प्रतिशत योगदान रहेको कृषि क्षेत्रमा करिब ६५ प्रतिशत जनता आश्रित छन् । कृषि क्षेत्रको विकासमा गतिशीलता ल्याउन उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गराउनुका साथै आयात प्रतिस्थापन, निर्यात वृद्धि, मूल्य शृङ्खला विकास, कृषिको व्यवसायीकरण, यान्त्रिकीकरण र आधुनिकीकरणको कार्य गर्न आवश्यक छ । यस क्षेत्रको समग्र विकासले मात्र कृषकहरूको बहुआयामिक विकास हुनुको साथै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा समेत उल्लेखनीय टेवा पुग्दछ । नेपालको अर्थतन्त्रको मेरुदण्ड ग्रामीण कृषि क्षेत्रलाई मानिन्छ । ग्रामीण अर्थतन्त्रको विकास विना नेपालको गरिबी, पछौटेपन तथा बेरोजगारीको अन्त्य तथा समग्र विकासको कल्पना गर्न सकिँदैन ।

यसै परिप्रेक्ष्यमा कोभिडको महामारीबाट उत्पन्न बेरोजगारी समस्या समाधान गर्न अलग्गैलग्गै रूपमा जनपरिचालन गर्ने नीति अन्तर्गत मुख्य गरी उत्पादन कार्यमा लाग्न नगरपालिकाका सबै वडाहरूमा “कृषक सहकार्य समूह” मार्फत जनतालाई यस क्षेत्रमा संभावना भएका कृषि तथा वनजन्य व्यवसाय, प्राङ्गारिक तथा उच्च मूल्यका कृषि उत्पादन, सोको व्यवसायिकरण, उत्पादकत्वमा वृद्धि, प्रशोधन, बजारीकरण, मूल्य श्रृङ्खला अभ्यास, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा तथा गरिबी न्यूनीकरण गरी पूर्ण रोजगारी र समृद्धिको दिशातर्फ अघि बढ्ने एक अभियानका रूपमा नीति, बजेट तथा कार्यक्रमसहित नगरपालिका तयार भएको छ । सोही सन्दर्भमा यस नगरपालिकामा स्थायी बसोबास गर्ने बासिन्दाहरूलाई कृषक सहकार्य समूह मार्फत सुलभ तवरबाट कृषि कर्जा उपलब्ध गराउन यस नगरपालिकामा कार्य क्षेत्र भएका बैंक र

नगरपालिकाबीच शुलभ कर्जा कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि दुवै पक्षको समझादारी हुने प्रक्रिया अगाडि बढाईएको छ ।

“आत्मनिर्भर, एकताबद्ध र समृद्ध नगरको निर्माण : चौरजहारी नगरवासीको पहिचान” भन्ने नारालाई सफल पार्नुको साथै आर्थिक विकास र समृद्धिसँग सम्बन्धित यस नगरपालिकाको नीति, बजेट तथा कार्यक्रमलाई सहज, सरल, पारदर्शी र प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न चौरजहारी नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यो कार्यविधिको नाम “कृषक सहकार्य समूह दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) “नगरपालिका” भन्नाले चौरजहारी नगरपालिकालाई सम्झनुपर्दछ ।

(ख) “कार्यालय” भन्नाले चौरजहारी नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ग) “शाखा” भन्नाले आर्थिक विकास शाखा सम्झनुपर्दछ ।

(घ) “समूह” भन्नाले ५ जना कृषक संगठित भई यस कार्यविधि बमोजिम गठन भएको कृषक सहकार्य समूहलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ङ) “कार्यविधि” भन्नाले कृषक सहकार्य समूह दर्ता तथा परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ लाई सम्झनुपर्दछ ।

(च) “समझदारी पत्र” भन्नाले कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकता मार्फत आत्मनिर्भर नगरपालिका निर्माणका लागि तोकिएको बैंक र चौरजहारी नगरपालिका, रुकुम (पश्चिम) बीच कर्जा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने सम्बन्धी गरिएको समझदारी पत्र सम्झनुपर्दछ ।

३. उद्देश्यहरू : (१) कृषक सहकार्य समूहको उद्देश्य देहाय बमोजिम उल्लेखित कृषि, पशु तथा वनजन्य कुनै पनि परियोजना (उत्पादन, भण्डारण, प्रोसेसिङ्ग, कृषि उपज सङ्कलन, उद्योग स्थापना तथा बजारीकरण आदिसम्म) मा प्रत्यक्ष संलग्न भई आर्थिक उत्पादन गरी जीविकोपार्जनमा सुधार तथा गरिबी न्यूनीकरण गर्नु रहेको छ ।

(क) मासु तथा दूग्धजन्य व्यवसाय

(ख) फलफूल खेती

(ग) तरकारी खेती

(घ) जडिबुटी

(ङ) मसला बाली

(च) बिउ उत्पादन

(छ) कृषि तथा वनपैदावारमा आधारित उद्योग व्यवसाय

(२) देहायका उद्देश्य परिपूर्तिको लागि कृषक सहकार्य समूह गठन, दर्ता तथा कर्जा प्रवाह गरिनेछ :-

- (क) नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट जारी भएको सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (संशोधन समेत) अन्तर्गत व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छि कर्जा कार्यान्वयनमा सहयोग पुर्याउने,
- (ख) सहूलियतपूर्ण कर्जा प्राप्त गर्नका क्षमता विकास गरी सक्षम बनाउने,
- (ग) लक्षित कार्यक्रमको कार्यान्वयनले गरिबी निवारणमा महत्वपूर्ण योगदान गर्ने,
- (घ) उद्यमशीलताका माध्यमबाट व्यक्तिलाई उत्पादनसँग जोड्ने र रोजगारी सिर्जना गर्ने,
- (ङ) उद्यमशीलता र स्वरोजगारको लागि नेपालमै संभावना छ भन्ने सकारात्मक सोचको प्रवर्द्धन गरी आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माणमा सहयोग पुर्याउने,
- (च) लक्षित कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा साझा उद्देश्य प्राप्तिका लागि सरकारी निकाय तथा वित्तीय संस्थाहरूबीचको समन्वय र सहकार्यको वातावरण तयार गर्ने,
- (छ) वैदेशिक रोजगारबाट सीप, अनुभव र धेरथोर पूँजी समेत संकलन गरी स्वदेश फर्किएका युवा पुनः विदेशिनु पर्ने बाध्यताबाट रोकी उद्यमशीलतासँग जोडेर विदेशबाट आर्जीत सीप, अनुभव र पूँजीको स्वदेशमै नै सदुपयोग गर्दै स्वरोजगार बन्न सहयोग पुर्याउने,
- (ज) वित्तीय पहुँच एवम् वित्तीय समावेशीतामा अभिवृद्धि गर्ने,
- (झ) यस कार्यक्रमलाई नमूना कार्यक्रमको रूपमा कार्यान्वयन गर्ने,

४. कृषक सहकार्य समूह गठन तथा दर्ता : (१) कृषि कार्यमा आवद्ध भएका र एउटै उद्देश्य लिएका ५ जना कृषकहरू सम्मिलित कृषक सहकार्य समूह गठन गरिनेछ ।

(२) समूह गठन गरी कृषि व्यवसायको प्रसार कार्यक्रममा सहभागी हुन नगरपालिका अन्तर्गतको आर्थिक विकास शाखामा कार्यरत प्राविधिकले प्राविधिक सहयोग तथा सहजीकरण गर्नेछन ।

(३) स्वीकृत कार्यक्रमको हकमा आर्थिक विकास शाखाबाट समूह गठन गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा बखत आवश्यक समूह बैठकका लागि रजिस्टर, कलम, फायलहरू र छाप सहयोग गर्न सक्नेछ ।

(४) समूहले तयार पारेको नगरपालिकाले तोके बमोजिमको निःशुल्क रूपमा उपलब्ध गराएको मस्यौदा विधानको सबै पानामा समूहका सबै सदस्यहरूबाट प्रमाणित गरी सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिससहित अनुसूची -१ बमोजिमको निवेदन दिनुपर्नेछ । विधान निर्माण कार्यमा सम्बन्धित वडा कार्यालय वा आर्थिक विकास शाखाले आवश्यक सहयोग र सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।

(५) समूहको बैठक बसी समूह बैठकको निर्णयको साथमा समूहको विधान, समूह दर्ताको लागि नगरपालिकालाई लेखिएको पत्र र सदस्य कृषकहरूको विवरण संलग्न राख्नु पर्नेछ । समूहको आफ्नै छाप हुनेछ ।

(६) उपरोक्त बमोजिम दर्ता हुन आएको निवेदन उपर कार्यालयले प्रक्रिया पूरा गरी समूह दर्ता गरी अनुसूची -२ बमोजिमको ढाँचामा समूह दर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गरिनेछ । वडा कार्यालयबाट समूह दर्ताको सिफारिस गर्दा नगरपालिकाको आर्थिक ऐन अनुसार र कार्यालयमा दर्ता गर्दा रु १००/- दर्ता दस्तुर लाग्नेछ ।

(७) दर्ता समूहको नवीकरण प्रत्येक आर्थिक वर्षको आश्विन मसान्तभित्रमा गर्नुपर्नेछ । अन्यथा रु १००/- जरिवानासहित नवीकरण गरिनेछ ।

५. कृषक समूह परिचालन : (१) समूह गठन तथा दर्ता भए पश्चात कृषकहरू कृषि सम्बन्धी कार्यहरूका बारेमा छलफल गर्न नियमित रूपमा महिनामा कम्तिमा एकपटक समूह बैठकमा अनिवार्य रूपमा

बस्नुपर्नेछ । समूहको आवश्यकता अनुसार जुनसुकै बेला पनि समूहको बैठक बस्न सक्नेछ । बैठक पश्चात् भएका निर्णयलाई रजिष्टरमा माइन्युट गरी राख्नुपर्नेछ ।

(२) बैठकको निर्णय अनुसार मासिक बैठकमा सदस्यहरूले मासिक बचत समेत जम्मा गर्नेछन् । समूह बचत कोषबाट पशुपालन प्रयोजनका लागि तोकिए बमोजिमको ब्याजदरमा सदस्यहरूले ऋण लिन पाउनेछन् ।

(३) सहूलियत ब्याजदरमा ऋण उपलब्ध गराउने बैंकमा समूह एवम् समूहका सदस्यहरूको खाता खोल्नेछ । खातामा अध्यक्षको अनिवार्यसहित कोषाध्यक्ष र सचिवमध्ये कुनै एकको दस्तखत हुनेछ ।

(४) समूहलाई सहूलियत कर्जा उपलब्ध गराउने बैंकमा खोलिएको सामूहिक कोषमा समूहका प्रत्येक सदस्यले आफ्नो उत्पादन बिक्री वापतको निश्चित रकम समूहको निर्णयानुसार नियमित रूपमा जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

(५) समूहमा सदस्यहरूले प्राविधिकको सहयोगमा कृषि क्यालेण्डर तयार गर्नेछन् ।

(६) समूहमा आइपर्ने प्राविधिक समस्याहरू सम्बन्धित प्राविधिकको सहयोगमा निवारण गर्नेछन् । समूहमा आइपर्ने अन्य समस्याहरू समूहको निर्णय अनुसार समाधान गर्नुपर्नेछ । सो हुन नसकेमा प्रचलित व्यवस्था अनुसार हुनेछ । समूहको अनुरोधमा कार्यालयबाट सोको सहजिकरण गर्न सकिनेछ ।

(७) समूहको एक फाइल आर्थिक विकास शाखामा रहनेछ, जसमा समूहको निर्णय, विभिन्न कार्यक्रममा सहभागी भएको रेकर्ड, समूहको बैंक खाताको स्टेटमेन्ट आदि रहनेछन् । समूहले पनि आफ्ना क्रियाकलापहरूको रेकर्ड अद्यावधिक गरी राख्नुपर्नेछ ।

(८) समूहका प्रत्येक सदस्यहरूले आफूले गरेको कृषि कार्यहरूको लागत खर्च र बिक्रीबाट भएको आम्दानीको अभिलेख राख्नुपर्नेछ र अध्ययन लगायतका प्रयोजनका लागि नगरपालिकाबाट माग भएको अवस्थामा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(९) समूहले प्रत्येक मासिक बैठकमा गरिएका निर्णयहरूको कार्यान्वयनको अवस्था, प्राप्त भएको उपलब्धि र प्रगतिहरू, परिआएका समस्याहरू, समस्या समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरू र सोको प्रतिफल, कृषि कार्यको अवस्था, कृषि कार्य गर्दा भएको खर्च, कृषि उत्पादन र बिक्री गरी भएको आम्दानी आदि कार्यहरूको चौमासिक समीक्षा गर्नुपर्नेछ ।

(१०) समूहका सदस्यहरूले आपसमा मेलमिलापको भावना कायम राख्नुपर्नेछ । यस समूहका बैठकहरूमा समूहका सदस्यहरूको निजी वैयक्तिक विषयहरू उपर छलफल गर्दा उपयुक्त हुन्छ भन्ने समूहलाई लागेमा यस्ता विषयहरू उपर समेत छलफल गरी सामाजिक सद्भाव, सहकार्य र साझेदारीता बृद्धिमा योगदान गर्न सक्नेछन् ।

(११) समूहले कृषि उत्पादन सामग्रीको व्यवस्थापनको लागि प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति लिई विभिन्न कृषिजन्य विउ तथा घाँसको बिउविजन, सेट्सहरू, उन्नत नश्वका पशु (भाले तथा पोथी) मेशिनरी लगायत उत्पादन सामग्रीहरूको व्यवस्थापन र व्यापारीक कारोवार गर्न सक्नेछन् । आफ्नो समूहभित्र वा बाहिरका कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनको प्रशोधन र बजारीकरणका कार्यहरू समेत गर्न सक्नेछन् ।

(१२) समूहहरूले समूहको सामूहिक स्वामित्व कायम रहने गरी समूहको व्यवसाय सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने कृषिजन्य एवम् अन्य उपकरणहरू सामूहिक रूपमा खरिद गरी प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।

(१३) कृषक समूहले नगपालिकाबाट सञ्चालन हुने कुनैपनि किसिमका कृषि तथा पशु सेवा वा गैर कृषि तथा पशु सेवा कार्यक्रमलाई सफल पार्न यथासक्य सहयोग गर्नुपर्नेछ ।

(१४) प्रत्येक वडाबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी नगर कार्यपालिकाको निर्णयानुसार नगरपालिकास्तरिय कृषक मूल समितिको गठन हुनेछ । प्रत्येक वडामा समेत वडास्थित यस कार्यविधि अनुसार दर्ता भएका समूहबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी वडा समितिको निर्णयानुसार वडास्तरिय कृषक समितिको गठन गर्न सकिनेछ ।

(१५) कृषक समूह गठन पश्चात् समूहगत अभ्यासहरूको अनुभवको आधारमा सहकारीतामा परिणत हुन चाहेमा प्रचलित कानून अनुसार कृषि समूह सहकारीमा परिणत हुन सक्नेछन् । यस्तो अवस्थामा साविक कृषक समूहले गरेको सबै कार्यहरू सोही सहकारी संस्थाबाट गरे सरह मान्य हुनेछ ।

(१६) नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने कृषि कार्यक्रमहरूको प्रकृति अनुसार कृषक समूह मार्फत सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

६. कृषक सहकार्य समूहको नियमन र पारदर्शिता : (१) समूहले आफ्नो हिसाब किताब तयार पारी साधारणसभाबाट पारित गरी वार्षिक रूपमा सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ । नियमानुसार सार्वजनिक सुनुवाई समेत गर्नुपर्नेछ ।

(२) समूह गठन भई दर्ता भएको एक वर्षभित्र र प्रत्येक वर्षमा समूहले साधारण सभाको आयोजना गर्नुपर्नेछ । साधारण सभामा वार्षिक कार्यक्रमहरूको प्रगति समिक्षा, वार्षिक आय व्ययको विवरण, आउँदो वर्षको कार्यक्रमहरूको तर्जुमा लगायत नियमानुसार सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरू समेत पारित गर्नुपर्नेछ । यसको एक/एक प्रति आर्थिक विकास शाखामा उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

(३) समूहको सर्वोच्च अंग समूहको अधिवेशन हुनेछ । अधिवेशन गर्ने अवधी समूहको विधान बमोजिम निर्धारण हुनेछ । विधानमा समूहले विशेष अधिवेशनको व्यवस्था समेत गर्न सक्नेछ ।

(४) समूहले अनुमति लिई कुनै अन्य संघ संस्थासँगको सहकार्यमा कृषि तथा पशुपालन प्रविधि अनुसन्धान तथा विकास सम्बन्धी कार्यहरू सञ्चालन गर्न सक्नेछन् ।

(५) यस नगरपालिकाको अनुगमन व्यवस्था बमोजिम नगरपालिकाबाट एवं नगरपालिकासँगको समन्वयमा नेपाल सरकारका सबै निकायहरूले कृषक समूहका क्रियाकलाप एवं समूहका कागजातहरूको अध्ययन, अवलोकन र अनुगमन गरी पृष्ठपोषण गर्न सक्नेछन् । प्राप्त पृष्ठपोषणहरू उपर समूह बैठकमा छलफल गरी निर्णय गर्नुपर्नेछ ।

७. शुलभ कर्जा कार्यक्रम : (१) कोभिड -१९ महामारीबाट उत्पन्न बेरोजगारी समस्या समाधान गर्न अलगथलग रूपमा जनपरिचालन गर्ने नीति अन्तर्गत यस क्षेत्रमा संभावना भएका कृषि तथा वनजन्य व्यवसाय, प्राङ्गारिक तथा उच्च मूल्यका कृषि उत्पादन, सोको व्यवसायिकरण, उत्पादकत्वमा वृद्धि, प्रशोधन, बजारीकरण, मूल्य श्रृङ्खला अभ्यास, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा तथा गरिबी न्यूनीकरण गरी पूर्ण रोजगारी र समृद्धिको दिशातर्फ अघि बढ्ने अभियानको रूपमा समूहहरूलाई छनौट भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट शुलभ व्याजदरमा कृषि कर्जा उपलब्ध गराउने शुलभ कर्जा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(२) शुलभ कर्जा कार्यक्रमको लागि बैंक र नगरपालिकाबीच **अनुसूची -४** को ढाँचामा **समझदारी पत्र (Memorandum of Understanding)** कायम हुनेछ ।

(३) समझदारी पत्रमा उल्लेख भए अनुसार समूहहरूलाई विना धितो शुलभ दरमा कृषि कर्जा उपलब्ध हुनेछ ।

(४) शुलभ कर्जा कार्यक्रम सम्बन्धी थप व्यवस्था बैंक र नगरपालिकाबीचको समझदारी पत्र र नगर कार्यपालिकाको निर्णयानुसार हुनेछ ।

८. जोखिम न्यूनीकरण कोष सम्बन्धी व्यवस्था : (१) बैंक मार्फत कर्जा लिएका समूहको व्यवसाय प्राकृतिक प्रकोप, विपद् लगायत अन्य घटनाहरूका कारण क्षति भई ऋणीले ऋण तिर्न नसक्ने अवस्थामा ऋण तिर्न सहयोग गर्ने उद्देश्यका लागि नगरपालिकाले एक जोखिम न्यूनीकरण कोषको स्थापना गर्नेछ ।

(२) कोषको सञ्चालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

(३) कोषमा देहाय बमोजिमको रकम जम्मा गरिनेछ :-

(क) नगर सभाबाट स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम अनुसारको रकम

(ख) उपदफा (१) बमोजिमको उद्देश्यको लागि संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान

(ग) नगर कार्यपालिकाको निर्णयानुसारको रकम

(घ) तोकिए बमोजिमका अन्य रकम

(४) कोषको रकम नगर कार्यपालिकाको निर्णयानुसार उपदफा (१) मा उल्लेखित उद्देश्य पूर्तिको लागि प्रयोग गरिनेछ ।

(५) जोखिम न्यूनीकरण कोषको बनावट, श्रोतहरूको संकलन एवम् संचालन सम्बन्धी थप व्यवस्था नगर कार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।

९. स्वास्थ्य विमामा आवद्ध हुनुपर्ने : प्रत्येक समूह सदस्य अनिवार्य स्वास्थ्य विमामा आवद्ध भएको हुनुपर्नेछ ।

१०. अनुदान सुविधा तथा शर्त सम्बन्धी व्यवस्था : यस कार्यविधि बमोजिम गठन भएका समूहलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रवाह गर्ने कर्जाको हकमा नगरपालिकाबाट नगर कार्यपालिकाको निर्णयानुसार नेपाल सरकारबाट जारी सहूलियतपूर्ण कर्जाको लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ बमोजिम ब्याज अनुदान सुविधा उपलब्ध हुन सक्नेछ ।

११. नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने बजेट तथा कार्यक्रम समूह मार्फत कार्यान्वयन हुने : नगरसभाबाट स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार सञ्चालन हुने व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धी कार्यक्रम एवम् उत्पादनसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू यसै कार्यविधि बमोजिम दर्ता भएका समूह मार्फत कार्यान्वयन हुनेछ ।

१२. सेवा सुविधाबाट बञ्चित गरिने : (१) ऋण लिई व्यवसायिक योजना अनुसार ऋणको सदुपयोग नगर्ने, तोकिएको समयमा किस्ता वापतको रकम नतिर्ने वा ऋण तिर्न आनाकानी गर्ने समूहका सदस्यहरूलाई नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सम्पूर्ण सेवा सुविधाहरूबाट बञ्चित गरिनेछ ।

(२) ऋणहरूले बैंकबाट लिएको कर्जाको बैंकलाई समय समयमा बुझाउनुपर्ने किस्ता रकम, ब्याज लगायतका रकम नबुझाएको जानकारी ऋण दिने बैंकले नगरपालिकालाई गराएमा कर्जा असूलीमा नगरपालिकाले बैंकलाई आवश्यक सहयोग गर्नेछ ।

(३) ऋण असूलीको लागि संघ तथा प्रदेश सरकार अन्तर्गतका निकायहरूसँगको समन्वय र सहयोग आवश्यक पर्ने भएमा नगरपालिकाले सो समेत गर्नेछ ।

१३. विविध : (१) लगातार ३ महिनासम्म मासिक बैठक नबसेमा, समूहले कृषि प्रसार कार्यमा अभिरुची नराखेमा, अन्य विभिन्न कारणहरूले समूह निष्क्रिय भएको गुनासो प्रमाणित भएमा समूह निष्कृत भएको मानिनेछ । यस्तो अवस्थामा कार्यालयबाट सञ्चालन हुने कृषि तथा पशु सेवा कार्यक्रमहरूको लागि उक्त समूहसँग साझेदारी गर्न सकिने छैन ।

(२) पटक पटक समूहको विधान विपरित कार्य गरेको प्रमाणित भएमा, सरकारी जायजेथा वा रकम हिनामिना वा दुरुपयोग गरेमा, समूह निष्कृत भएमा, समूहको निर्णय अनुसार समूह विघटन गरिएमा, प्रचलित नियम वितरितका कार्यहरू गरेमा स्थानिय टोल विकास संस्था समेत वडा कार्यालयको सिफारिसमा कार्यालयबाट छानविन गरी समूह विघटन गरिनेछ ।

तर समूहमा सदस्यहरूबाट जम्मा भएको बचत रकम समूहको अभिलेखको आधारमा साँवा ब्याज वितरण गरिनेछ ।

(३) आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा नगर कार्यपालिकाको निर्णयअनुसार यो कार्यविधि संसोधन गर्न सकिनेछ ।

(४) यस कार्यविधिमा उल्लेखित कुराहरू प्रचलित कानून बमोजिम बाझिएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः खारेज हुनेछन् ।

अनुसूची - १

(समूह गठनका लागि कार्यालयमा दिइने निवेदनको ढाँचा)

मिति : २०७७...../...../.....

श्रीमान् कार्यालय प्रमुखज्यू,
चौरजहारी नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
चौरजहारी, रुकुम (पश्चिम) ।

विषय :- सहकार्य समूह दर्ता गरी पाउँ ।

समूह गठन गरी सामुहिक प्रक्रियाद्वारा कृषि/ पशु विकास कार्यक्रममा सहभागी हुन संलग्न विवरण बमोजिम हामी संगठित भई समूह गठन गरेका छौं । समूह गठन र परिचालन बारेमा चौरजहारी नगरपालिकाको नियमावली/ मार्गदर्शन/ कार्यविधि र प्रचलित कानून अनुसार कार्य गर्ने छौं ।

संलग्न कागजातहरू :

१. समूहको पहिलो बैठकको निर्णयको प्रतिलिपी पाना :-
२. समूहको विधान पाना :-
३. अनुसूची -५ अनुसारको समूह सदस्यहरूको विवरण पाना :-
४. नागरिकताको प्रतिलिपी थान :-
४. अन्य केही भए सो को विवरण :-
- १) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस :-

समूहको निवेदन अनुसार निम्न समूहलाई चौरजहारी नगरपालिका आर्थिक विकास शाखामा दर्ता गर्न सिफारिस गरिन्छ ।
सिफारिस गर्नेको नाम :-

पद :-

दस्तखत :-

मिति :-

वडा कार्यालयको छाप :-

२) सम्बन्धित सेवा केन्द्रको सिफारिस :-

समूहको निवेदन अनुसार निम्न समूहलाई चौरजहारी नगरपालिका आर्थिक विकास शाखामा दर्ता गर्न सिफारिस गरिन्छ ।
सिफारिस गर्नेको नाम :-

पद :-

दस्तखत :-

मिति :-

सेवा केन्द्रको छाप :-

निवेदक :-

समूहको नाम :-

ठेगाना :-

समूह अध्यक्षको नाम :

सम्पर्क फोन नं :

समूहको छाप :

अनुसूची -२
(कृषक सहकार्य समूह दर्ता प्रमाणपत्रको ढाँचा)
" आत्मनिर्भर, एकतावद्ध र समृद्ध नगरको निर्माण : चौरजहारी नगरवासीको पहिचान"

चौरजहारी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
चौरजहारी, रुकुम (पश्चिम)

आ.व : २०७७/०७८

दर्ता नं. :

समूहको छाप

कृषक सहकार्य समूह दर्ता
प्रमाणपत्र

समूह पदतिलाई सुव्यवस्थित गर्दै कृषि जन्य/पशुजन्य उत्पादन कार्यलाई टेवा पुर्याउने उद्देश्यले चौरजहारी नगरपालिका वडा नं मा मिति मा गठन भएको श्री कृषक सहकार्य समूहलाई यस कार्यालयको अभिलेखमा दर्ता गरी समूह दर्ताको प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ ।

.....
तयार गर्ने

.....
मिति

दस्तखत :
दर्ता अधिकारीको नाम :
पद :

कृषक सहकार्य समूह नवीकरणको विवरण

नविकरण		नविकरण शुल्क						
मिति	मान्य रहने अवधी		दस्तुर रु	जरिवाना रु.	जम्मा रु.	रसिद नं	फाँटवाला	प्रमाणित गर्ने
	देखि	सम्म						

नोट :

१. यो प्रमाण पत्र समूहको कार्यालयमा सबैले देखिने गरी राख्नुपर्ने हुन्छ ।
२. प्रत्येक २ वर्षपछि आश्विन महिनाभित्र नविकरण गरिसक्नुपर्नेछ ।
३. तोकिएको समयभित्र नविकरण नगरेमा रु.१००/- जरिवाना काटि नविकरण गर्न सकिनेछ ।
४. यो प्रमाणपत्र हराएमा समूहको निर्णयको आधारमा प्रतिलिपी उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।
५. अन्य कुराको हकमा समूहको विधान र प्रचलित ऐनको आधारमा हुनेछ ।

अनुसूची -३

(समूह गठनका लागि सदस्यहरूको बैयक्तिक विवरण)

चौरजहारी नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

चौरजहारी, रुकुम (पश्चिम)

कृषक समूहको नाम :

समूह गठन मिति :

कृषक समूह स्थित ठेगाना : चौरजहारी नगरपालिका वडा नं. :

टोल : समूहमा सदस्य संख्या जम्मा : महिला : पुरुष :

गठित समूहको किसिम : बहुउद्देश्यी/एकल उद्देश्यीय

मासिक बचत प्रति सदस्य प्रति महिना रु :

समूह सदस्यहरूको विवरण :

क्र.सं.	कृषकको नाम, थर	पद	मोवाइल नं.	ठेगाना	टोल	महिला/पुरुष	पशुपन्छी संख्या/ क्षेत्रफल	उत्पादन के.जी./ क्वीन्टल	कैफियत

नोट : समूहका सबै सदस्यहरूबाट प्रमाणित गरी पेश गर्नुपर्ने ।

कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकता मार्फत आत्मनिर्भर पालिका निर्माणका लागि

बैंक र चौरजहारी नगरपालिका, रुकुम (पश्चिम) बीच कर्जा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने सम्बन्धी गरिएको समझदारी पत्र

(Memorandum Of Understanding)

नेपालको कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा २७ प्रतिशत योगदान रहेको कृषि क्षेत्रमा करिब ६५ प्रतिशत जनता आश्रीत छन् । कृषि क्षेत्रको विकासमा गतिशीलता ल्याउन उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गराउनुका साथै आयात प्रतिस्थापन, निर्यात वृद्धि, मूल्य शृङ्खला विकास, कृषिको व्यवसायीकरण, यान्त्रिकीकरण र आधुनिकीकरणको कार्य गर्न आवश्यक छ । यस क्षेत्रको समग्र विकासले मात्र कृषकहरुको बहुआयामिक विकास हुनको साथै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा समेत उल्लेखनीय टेवा पुग्दछ । नेपालको अर्थतन्त्रको मेरुदण्ड ग्रामीण कृषि क्षेत्रलाई मानिन्छ । ग्रामीण अर्थतन्त्रको विकास बिना नेपालको गरीबी, पछौटेपन तथा बेरोजगारको अन्त्य तथा समग्र विकासको कल्पना गर्न सकिदैन ।

यसै परिप्रेक्ष्यमा कोभिड -१९ को महामारीबाट उत्पन्न बेरोजगारी समस्या समाधान गर्न अलगथलग रुपमा रहेका जनतालाई सामूहिक जनपरिचालन गर्ने नीति अन्तर्गत मुख्य गरी उत्पादन कार्यमा लाग्न रुकुम जिल्लाका सबै पालिकाहरुमा “कृषक सहकार्य समूह” मार्फत जनतालाई यस क्षेत्रमा संभावना भएका कृषि तथा वनजन्य व्यवसाय, प्रांगारिक तथा उच्च मूल्यका कृषि उत्पादन, सोको व्यवसायिकरण, उत्पादकत्वमा वृद्धि प्रशोधन, बजारीकरण, मूल्य शृङ्खला अभ्यास, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा तथा गरिवी न्यूनिकरण गरी पूर्ण रोजगारी र समृद्धिको दिशातर्फ अघि बढ्ने एक अभियानका रुपमा रुकुम (पश्चिम) का सबै स्थानीय तह तयार भएका छन् । चौरजहारी नगरपालिका, स्थानीय तह (जसलाई यसपछि प्रथम पक्ष भनिने छ) र बैंक (जसलाई यसपछि दोस्रोपक्ष भनिने छ) का बीच उद्यमशील, स्वरोजगार र आत्मनिर्भर बनाउन सहूलियतपूर्ण कर्जा सम्बन्धी सहकार्य गर्नका लागि यो सहमति तयार गरिएको हो ।

(१) द्विपक्षीय समझदारीको उद्देश्य

क) नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट जारी भएको सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि व्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (संशोधन समेत) अन्तर्गत व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छि कर्जा कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने,

ख) सहूलियतपूर्ण कर्जा प्राप्त गर्नका क्षमता विकास गरी सक्षम बनाउने,

ग) लक्षित कार्यक्रमको कार्यान्वयनले गरिवी निवारणमा महत्वपूर्ण योगदान गर्ने,

घ) उद्यमशीलताका माध्यमबाट व्यक्तिलाई उत्पादनसँग जोड्ने र रोजगारी सिर्जना गर्ने,

ङ) उद्यमशीलता र स्वरोजगारको लागि नेपालमै संभावना छ भन्ने सकारात्मक सोचको प्रवर्द्धन गरी आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउने,

च) लक्षित कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा साभ्का उद्देश्य प्राप्तिका लागि सरकारी निकाय तथा वित्तीय संस्थाहरुबीचको समन्वय र सहकार्यको वातावरण तयार गर्ने,

छ) वैदेशिक रोजगारबाट सीप, अनुभव र धेरथोर पूँजी समेत संकलन गरी स्वदेश फर्किएका युवा पुनः विदेशिनु पर्ने बाध्यताबाट रोकी उद्यमशीलतासँग जोडेर विदेशबाट आर्जीत सीप, अनुभव र पूँजीको स्वदेशमै नै सदुपयोग गर्दै स्वरोजगार बन्न सहयोग पुऱ्याउने,

ज) वित्तीय पहुँच एवम् वित्तीय समावेशीतामा अभिवृद्धि गर्ने,

झ) यस कार्यक्रमलाई नमूना कार्यक्रमको रूपमा कार्यान्वयन गर्ने,

(२) अपेक्षित उपलब्धि

क) नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट जारी भएको सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि व्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (संशोधन समेत) बमोजिम लक्षित वर्गमा कर्जा प्रवाह भई उक्त कार्यविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन भएको हुने,

ख) सहुलियतपूर्ण कर्जाको लागि व्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (संशोधन समेत) बमोजिम उद्यमशीलता र वित्तीय साक्षरता तालिम लिएका कृषक सहकार्य समूह, उद्यमी, फर्म, कम्पनी तथा सहकारीहरुले सहजरूपमा उद्यमका लागि कर्जा प्राप्त गरेको हुने,

ग) तालिम प्राप्त र लगानीको सुनिश्चितता भएका समूह पनि उत्प्रेरित हुने र उद्यमशीलताका माध्यमबाट रोजगार तथा स्वरोजगारीको अवसर उपलब्ध हुने,

घ) कृषक कृषक सहकार्य समूह, उद्यमी, फर्म, कम्पनी तथा सहकारीहरुका लागि स्थानीय तह र वित्तीय संस्थाबीचको समन्वय र सहकार्य मजबुद भएको हुने,

ङ) कृषक सहकार्य समूह, उद्यमी, फर्म, कम्पनी तथा सहकारीहरु माध्यमबाट आत्मनिर्भर र सबल अर्थतन्त्रको विकासमा सकरात्मक टेवा पुगेको हुने,

(३) प्रथम पक्षको भूमिका

(क) सहुलियतपूर्ण कर्जाका लागि व्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (संशोधन समेत) कार्यान्वयनका लागि उद्यम तथा व्यवसाय गर्न संभाव्य र इच्छुक समूहलाई परामर्श र उद्यमशीलता सम्बन्धी आवश्यक तालिमको व्यवस्थापन गर्ने र तालिम प्राप्त कृषकहरुको ५-५ जनाको समूह बनाई सहकार्य समूह, उद्यमी, फर्म, कम्पनी, तथा सहकारीहरुलाई कर्जाका लागि सिफारिस गर्ने,

(ख) कृषक समूहहरुको उत्पादन वृद्धिका लागि आवश्यक पर्ने पूर्वाधारहरु जस्तै: बाटो, सिंचाई, मल, बीउ, ढुवानी, बजार व्यवस्थापन, भण्डारण गृह निर्माण, प्राविधिक ज्ञान आदिको समुचित व्यवस्था पालिकाले गर्नेछ ।

(ग) कार्यविधि बमोजिम दोस्रो पक्षबाट प्रवाह भएको कर्जाको सदुपयोग, ऋण असुली सम्बन्धमा स्थलगत अनुगमन गरी सम्बन्धित उद्यमीहरुलाई परामर्श सुधारका लागि सुझाव एवं पृष्ठपोषण दिने तथा स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन आवश्यकता अनुसार दोस्रो पक्षलाई समेत उपलब्ध गराउने छ ।

(घ) दोस्रो पक्षबाट ऋण लिई उद्यम व्यवसाय गरिरहेका उद्यमीहरूलाई प्राप्त कर्जा तथा अन्य साधनस्रोतको सदुपयोग तथा दक्षता अभिवृद्धिसँग सम्बन्धित विषयमा उद्यमीहरूको मागका आधारमा तालिमका लागि आवश्यक समन्वय र व्यवस्थापन गर्ने, पालिकाले जिल्लास्थित सरोकारवालाहरू तथा कृषकहरूको उपस्थितिमा आयोजना गर्ने अनुभव आदान प्रदान, अन्तरक्रिया, जनचेतना तथा प्रसार प्रसारजस्ता कार्यक्रममा संभव भएसम्म बैंकलाई सहभागी गराउने छ ।

(ङ) दोस्रो पक्ष अन्तर्गतको संस्थाहरू र अन्य सरोकारवाला निकायहरूका बीचमा नियमित समन्वय तथा समीक्षा बैठकको आयोजना गर्ने ।

(च) पालिकाले सिफारिस गरेका विना धितो लगानी गरिएका कर्जाको असुलीमा समस्या भएमा कर्जा असुली गर्न पालिकाले बैंकलाई आवश्यक सहयोग गर्नेछ । कर्जा असुलीमा समस्या भएमा बैंकले यस्तो कार्यक्रम विस्तार गर्न बाध्य हुने छैन । असुलीका लागि सहयोग गर्नेछ ।

(छ) बैंक मार्फत कर्जा लिएका समूहको व्यवसाय प्राकृतिक प्रकोप, विपद् लगायत अन्य घटनाहरूका कारण क्षति भई ऋणीले ऋण तिर्न नसक्ने अवस्थामा ऋण तिर्न सहयोग गर्ने उद्देश्यका लागि पालिकाले एक जोखिम न्यूनीकरण कोषको स्थापना गर्नेछ ।

(ज) जोखिम न्यूनीकरण कोषको बनावट, श्रोतहरूको संकलन एवम् संचालन सम्बन्धी कार्यविधि प्रथम पक्षले बनाउनेछ ।

(४) दोस्रो पक्षको भूमिका

(क) सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (संशोधन समेत) बमोजिम पहिलो पक्षले सिफारिस गरेका उद्यम गर्न इच्छुक समूहलाई प्राथमिकताका साथ कर्जा प्रवाह गर्ने । साथै कर्जा प्रवाह गर्दा पहिलो पक्षबाट सहूलियतपूर्ण कर्जा सहजीकरणका लागि उद्यमशीलता सम्बन्धी तालिम लिएका कृषक सहकार्य समूह उद्यमी, फर्म, कम्पनी तथा सहकारीहरूलाई पहिलो प्राथमिकता दिने ।

(ख) सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रवाह बैंकले आफ्ना शाखा कार्यालय मार्फत गर्ने,

(ग) प्रत्येक समूहलाई १० लाखका दरले कर्जा प्रवाह गर्ने ।

(घ) कार्यविधि बमोजिम कर्जा प्राप्त गर्नका लागि तयार गर्नुपर्ने व्यवसायिक योजना निर्माणका लागि आवश्यकतानुसार सरल ढाँचा उपलब्ध गराई सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने,

(ङ) दोस्रो पक्षबाट प्रवाह हुने कर्जाको सीमा नेपाल सरकारको सहूलियतपूर्ण कर्जाको लागि ब्याज अनुदानसम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (संशोधन सहित) समेतको अधिनमा रही हुने,

(च) पेश भएको परियोजना प्रस्तावको प्रकृतिको आधारमा कर्जा विश्लेषण गरी प्राथमिकताका आधारमा कार्यविधिमा उल्लेखित समय सिमाभित्र कार्यसम्पादन गर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,

(छ) कार्यविधि बमोजिम प्रवाह भएको कर्जाको सदुपयोग ऋण असुली सम्बन्धमा स्थलगत अनुगमन गरी सम्बन्धित उद्यमी समूहहरूलाई परामर्श र सुधारका लागि सुझाव तथा पृष्ठपोषण दिने तथा स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन आवश्यकता अनुसार प्रथम पक्षलाई समेत उपलब्ध गराउने ।

(ज) प्रथम पक्षले सिफारिस गरेका सहूलियतपूर्ण कर्जाहरु दोस्रो पक्षबाट भएको लगानीको विवरण त्रैमासिक रुपमा प्रथम पक्षलाई उपलब्ध गराउने ।

(भ) पालिकाले आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा कृषक उद्यमी, फर्म, कम्पनी, कृषक समूह तथा सहकारीहरुलाई वित्तीय साक्षरता तथा अन्य तालिम कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने बैकलाई सिफारिस गर्न सक्नेछ । बैकको शाखाले आवश्यकता र स्रोत साधन तथा बजेटको सीमाभित्र रहि पालिकाको माग र आवश्यकताका आधारमा वित्तीय साक्षरता तथा अन्य उद्यमशिलता तालिम कार्यक्रमहरु संचालन गर्न सक्नेछ । साथै बैकको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व (CSR) अन्तर्गत कार्यक्रम क्षेत्रमा वित्तीय साक्षरता एवं अन्य सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धी कार्य गर्नेछ ।

(ञ) लगानी गरिएका कृषक समूहले सम्पूर्ण बैकिङ्ग कारोवार बैक मार्फत नै गर्नुपर्नेछ । एस.एम.एस. बैकिङ्ग डिजिटल बैकिङ्ग तथा बैकले ल्याउने सुविधामा लिईने छुटमा बैकले प्राथमिकता दिनेछ ।

(ट) कार्यक्रमलाई अभियानको रुपमा कार्यान्वयन गर्न कर्मचारीको विशेष व्यवस्थापन दोस्रो पक्षले गर्नेछ ।

(५) विविध

(क) बैकले ऋणीहरुलाई प्रवाह गरेको कर्जाको व्याजदर तथा अन्य शुल्क सहूलियतपूर्ण कर्जाको लागि ब्याज अनुदानसम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ (संशोधन समेत) को अधिनमा रही बैकद्वारा ऋणीको नाममा जारी हुने कर्जा स्वीकृतिपत्रमा उल्लेख भए बमोजिमको हुनेछ ।

(ख) कर्जा प्रवाहलाई सरल एवम् प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि पालिका एवम् बैकका कर्मचारी परियोजना स्थलमै गई कर्जा विश्लेषण, कागजात तयार गर्ने कार्य गर्नेछन् ।

(ग) यसरी प्रवाह गरिने कर्जा ऋणीको परियोजनाको धितोमा प्रवाह हुनेछ र कर्जा चुक्ता नभएसम्म ऋणीले परियोजनाको अनिवार्य विमा गराएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) ऋणीहरुलाई प्रथम पक्षले कुनै अनुदान, ऋण तथा अन्य सुविधाको रकम भुक्तानी गर्दा यस बैकमा रहेको ऋणीको खाता मार्फत मात्र गर्नु पर्नेछ ।

(ङ) यस सम्झौता बमोजिम कर्जा लिने ऋणीहरुले अन्य कुनैपनि बैक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण कर्जा लिनुपर्ने भएमा दोस्रो पक्षको सहमति लिनु पर्नेछ ।

(च) सम्झौताको कार्यान्वयनका क्रममा कुनै अस्पष्टता वा विवाद आएमा दुवै पक्षको आपसी समझदारीको माध्यमबाट समाधान गरिनेछ । साथै दुवै पक्षको आपसी समन्वय र समझदारीमा सम्झौताको शर्तमा परिमार्जन वा परिवर्तन गर्न सकिनेछ ।

(छ) बैकबाट प्रवाह भएको कर्जाका सम्बन्धमा ऋणीहरुको परियोजनाको आवश्यकता अनुसार स्थलगत अवलोकन गरी पुनरावलोकन गर्न सकिनेछ ।

(ज) पहिलो पक्षबाट सिफारिस भई आएका कृषक सहकार्य समूह, उद्यमी, फर्म, कम्पनी, तथा सहकारीहरुलाई कर्जा प्रवाह गर्ने वा नगर्ने भन्ने निर्णय गर्ने अधिकार बैकमा निहित रहनेछ ।

(भ) ऋणीहरूले बैंकबाट लिएको कर्जाको बैंकलाई समय समयमा बुझाउनु पर्ने किस्ता रकम, ब्याज कर्जा असुलीमा आवश्यक सहयोग गर्नेछ । तर यस व्यवस्थाले बैंकको नियमानुसार कर्जा असुलीको कारवाहीमा असर पर्ने छैन ।

(ज) कृषक सहकार्य समूह, सघमी, फर्म, कम्पनी, तथा सहकारीहरूलाई परामर्श वा मार्गदर्शन गर्न तथा उद्यमशीलता विकास र वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी आधारभूत तालिम सञ्चालनका लागि सहकार्य गर्न सकिनेछ ।

ट) जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुखको संयोजकत्वमा नगरपालिका प्रमुख/गाउँपालिका प्रमुख सहितको अनुगमन समिति गठन गर्नुपर्नेछ । उक्त अनुगमन समितिमा निम्नानुसार प्रतिनिधि रहने छन् ।

१. जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख	संयोजक
२. पालिका प्रमुख	सदस्य
३. जनप्रतिनिधि	सदस्य
४. बैंकको प्रतिनिधि	सदस्य
५. विज्ञ	सदस्य
६. पालिकाका स्थायी कर्मचारी	सदस्य सचिव

ठ) यो समझदारीको अवधि हस्ताक्षर भएको मितिबाट एक वर्षसम्म रहनेछ, र यसलाई आपस सहमतिमा पुनः नवीकरण गर्न सकिनेछ ।

ड) यो समझदारी पत्रमा उल्लेख भएका विषयहरूको कार्यान्वयन गर्दा लाग्ने सबै प्रकारका व्ययभारहरू अन्य व्यवस्था नभएको हकमा प्रथम पक्षले गर्नुपर्ने खर्च प्रथम पक्षको र द्वितीय पक्षले गर्नुपर्ने द्वितीय पक्षको नै जिम्मेवारी रहनेछ, र यस बाहेक अन्य विषयहरू उठान भएमा दुवै पक्षको सहमतीमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

ढ) यस समझदारीको व्याख्या एवम् कार्यान्वयन र यस समझदारीमा नपरेका विषयहरू प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

ण) यस समझदारीको कार्यान्वयनमा आवश्यक समन्वय गर्नका लागि सर्म्पक व्यक्ति तोकिएको जिम्मेवारी दिने र सोको जानकारी प्रथम पक्षलाई उपलब्ध गराउने ।

समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर

प्रथम पक्ष (चौरजहारी नगरपालिका रुकुम (पश्चिम)) को तर्फबाट हस्ताक्षर गर्ने	दोस्रो पक्ष (.....बैंक) को तर्फबाट हस्ताक्षर गर्ने
हस्ताक्षर	हस्ताक्षर
नाम थर :	नाम थर :
पद :	पद :

साक्षी	साक्षी
प्रथम पक्षको तर्फबाट	प्रथम पक्षको तर्फबाट
हस्ताक्षर नाम थर : पद :	हस्ताक्षर नाम थर : पद :
रोहवर	रोहवर
प्रथम पक्षको तर्फबाट	प्रथम पक्षको तर्फबाट
हस्ताक्षर नाम थर : पद :	हस्ताक्षर नाम थर : पद :
कार्यालयको छाप	
प्रथम पक्ष	दोस्रो पक्ष

आज्ञाले,
नाम : रामबहादुर के.सी.
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत